

Udskriftsdato: 19. december 2025

KEN nr 9928 af 01/02/2002 (Gældende)

**Ankestyrelsens principafgørelse U-2-02 om erhvervssygdom - anerkendelse
- karpaltunnelsyndrom - kraftbetonet - repetitivt - håndledsbelastende
arbejde - arbejdsskade - længerevarende**

Ministerium: Social- og Boligministeriet

Journalnummer: J.nr.: 104862-00109468-00106137-00

Ankestyrelsens principafgørelse U-2-02 om erhvervssygdom - anerkendelse - karpaltunnelsyndrom - kraftbetonet - repetitivt - håndledsbelastende arbejde - arbejdsskade - længerevarende

Resume:

Ankestyrelsen har behandlet 3 sager, som drejede sig om anerkendelse af karpaltunnelsyndrom. Formålet var at præcisere kriterierne længerevarende, kraftbetonet, håndledsbelastende arbejde, hvilket er nogle af betingelserne for anerkendelse af karpaltunnelsyndrom i bekendtgørelsen om fortegnelse over erhvervssygdomme.

Ankestyrelsen fandt, at der var grundlag for at fastslå, at det beror på en vurdering af arbejdsbelastningens intensitet, om et arbejde er længerevarende i erhvervssygdomsbekendtgørelsens forstand. Der er således tale om en samlet konkret vurdering af det arbejde, som en person har udført.

Ankestyrelsen fandt ligeledes, at der var grundlag for at fastslå, at kraftbetonet, håndledsbelastende arbejde i bekendtgørelsens forstand beror på en konkret vurdering af de samlede belastninger, som det enkelte arbejde indebærer. Arbejdet skal styrkemæssigt være mekanisk og fysiologisk relevant i forhold til overbelastning af håndled og/eller underarm. Det betyder, at almindeligt løftearbejde, uanset vægten, ikke i sig selv indebærer, at arbejdet kan anses for kraftbetonet, håndledsbelastende i bekendtgørelsens forstand.

Eksempler på momenter, der indgår i den skønsmæssige vurdering af belastningen, er, om arbejdet har indebåret en betydelig kraftanvendelse i håndled og/eller underarm, om der har været tale om vridebevægelser/rotationer i håndleddet, om det håndterede emne har ydet modstand og antallet af bevægelser.

Endelig fandt Ankestyrelsen, at der var grundlag for at fastslå, at højrepetitivt håndledsarbejde og kraftbetonet håndledsarbejde hver for sig og særlig i kombination er forbundet med en øget risiko for udvikling af karpaltunnelsyndrom. Har en person med karpaltunnelsyndrom således i længere tid udført et højrepetitivt arbejde, som ikke samtidig har krævet anvendelse af betydelig muskelstyrke, kan det ikke på forhånd anses for udsigtsløst at forelægge sagen for Erhvervssygdomsudvalget med henblik på anerkendelse udenfor fortegnelsen.

Love:

Lov om sikring mod følger af arbejdsskade - lovbekendtgørelse nr. 943 af 16. oktober 2000 - § 9, nr. 4, § 10, stk. 1, nr. 1, § 10, stk. 1, nr. 2, 1. og 2. led og § 10, stk. 3

Sagsfremstilling 1:

Sag nr. 1 - j.nr. 109468-00

Sagen vedrørte anerkendelse af et dobbeltsidigt karpaltunnelsyndrom hos en 51-årig kvinde.

Kvinden havde været ansat på et slagteri i perioden 1992-2000.

Fra 1992-94 havde hun udelukkende været beskæftiget med at rykke halve grisekroppe på plads på transportbånd.

Fra 1994 til sommeren 1996, hvor hun ophørte med at arbejde, og fra februar 1997, hvor hun genoptog arbejdet, til ophør i 2000 havde hun en tredjedel af arbejdsdagen været beskæftiget med at rykke halve grisekroppe på plads på transportbånd. To tredjedele af arbejdsdagen havde hun været beskæftiget med at afskære grisehoveder. Hun havde dagligt roteret mellem funktionerne; 1 time og 40 minutter skar hun venstresidige hoveder af - pause - 1 time og 40 minutter skar hun højresidige hoveder af - pause - 1 time og 40 minutter rykkede hun grisekroppe på plads.

Vedrørende på-plads-rykning af halve grisekroppe fremgik det, at en halv grisekrop vejede ca. 20 kg. Kvinden rykkede 1100 kroppe på plads i timen, svarende til håndtering af 28 tons i timen / 18,6 kroppe i minuttet, svarende til 460 kg i minuttet. Kroppene kom kørende på et transportbånd foran kvinden fra venstre mod højre. Afhængigt af hvordan kroppene lå på båndet holdt kvinden enten kroppene lidt tilbage med begge hænder eller skubbede dem lidt frem vejledt af en lyskegle. Der var maksimalt tale om at skubbe kroppene 5-10 cm. Kvinden brugte overvejende højre hånd, idet hun rykkede mest med højre hånd og styrede med venstre.

Vedrørende afskæring af grisehoveder fremgik det, at der kom ca. 550 halve kroppe med hoveder i timen, svarende til 9,3 i minuttet. Et halvt grisehoved vejede ca. 11/2 kg. Kvinden brugte gennemsnitligt 3 snit til afskæring af et hoved. Det 1. snit indebar at skære genikken/halshvirvlen igennem. Det 2. snit indebar at skære det første snit dybere. Omkring 5-10% af hovederne var flækket skævt, hvilket indebar, at kvinden med venstre hånd måtte vride hovedet frem og tilbage/op og ned.

Ved det 3. snit skar kvinden fra et maskinelt forskåret kæbesnit til nakkeenden. Det forskårne kæbesnit var "forkert" i 10-20% af tilfældene, hvilket også betød, at kvinden med venstre hånd måtte vride hovedet frem og tilbage, mens hun skar med højre hånd.

Ved afskæringen af hoveder var det således venstre hånd, der gjorde det hårde arbejde, fordi hovedet i nogle tilfælde skulle vrides frem og tilbage/op og ned med venstre hånd. Højre hånd holdt kniven og lavede snittene, hvilket ikke var særligt belastende for højre håndled. Hvis hovederne ikke var flækket skævt, eller hvis kæbesnittet ikke var meget forkert, indebar arbejdet, at kvinden med venstre hånd trykkede hovedet nedad, samtidig med at hun vred hovedet lidt frem og tilbage uden dog at lægge kræfter i.

Når et hoved var skåret af, skubbede kvinden det med venstre hånd over på et andet bånd.

I begyndelsen af 1999 blev hastigheden på transportbåndet nedsat, svarende til et lavere antal kroppe og hoveder i timen. Til gengæld skulle kvinden nu næsten dagligt i forbindelse med på-plads-rykning af grisekroppe samtidig skære snitter af. I forbindelse med afskæring af hoveder skulle hun nu samtidig skære øret af. Dette indebar ifølge kvinden, at hun efter at have afskåret grisehovedet vendte det i luften med venstre hånd for at komme til øret. Ifølge arbejdsgiveren blev hovedet vendt ved at tage fat om trynen.

Ved al skærearbejdet havde kvinden en plastikmanchet på venstre underarm. Manchetten var meget generende for hende, især ved vending af hoveder i luften.

Om kvindens helbredsforhold fremgik det, at hun udviklede højresidigt karpaltunnelsyndrom i slutningen af 1998. I begyndelsen af 1999 udviklede hun venstresidigt karpaltunnelsyndrom.

Arbejdsskadestyrelsen fandt ikke, at der var tale om en lidelse, som var omfattet af loven.

Sagen blev afgjort efter den dagældende arbejdsskadeforsikringslov.

Afgørelse:

Ankestyrelsen fandt ikke, at kvindens dobbeltsidige karpaltunnelsyndrom kunne anerkendes som erhvervssygdom efter lovens § 9, nr. 4, jf. § 10, stk. 1, nr. 1, sammenholdt med § 2, bilag 1, gruppe E, pkt. 12, i Arbejdsskadestyrelsens bekendtgørelse om fortegnelse over erhvervssygdomme, og § 10, stk. 1, nr. 2, 1. og 2. led, jf. stk. 3.

Begrundelsen for afgørelsen var, at kvindens dobbeltsidige karpaltunnelsyndrom ikke var opstået efter længerevarende, kraftbetonet, håndledsbelastende arbejde, hvilket er nogle af betingelserne for anerkendelse efter ovennævnte fortegnelse.

Ankestyrelsen lagde herved vægt på, at kvinden fra 1992-94 havde været beskæftiget med på-plads-rykning af halve grisekroppe på transportbånd. Fra 1994 til juni 1996, hvor hun ophørte med at arbejde, og igen fra februar 1997, hvor hun genoptog arbejdet, til den dobbeltsidige lidelse manifesterede sig i henholdsvis slutningen af 1998 og begyndelsen af 1999, havde hun en tredjedel af arbejdsdagen fortsat været beskæftiget med på-plads-rykning af halve grisekroppe, og to tredjedele af dagen havde hun været beskæftiget med afskæring af halve grisehoveder - henholdsvis højre- og venstresidige hoveder. Hun havde roteret mellem de 3 funktioner efter 1 time og 40 minutter.

Efter en konkret vurdering af belastningerne i arbejdet fandt Ankestyrelsen ikke, at der var tale om længerevarende, kraftbetonet, håndledsbelastende arbejde. Det beror på en relativ vurdering af arbejdsbelastningens intensitet, om et arbejde er længerevarende. Ligeledes beror det på en konkret vurdering af de samlede belastninger, som det enkelte arbejde indebærer, om et arbejde er kraftbetonet, håndledsbelastende.

Ankestyrelsen fandt ikke, at arbejdet med på-plads-rykning af halve grisekroppe var kraftbetonet, håndledsbelastende, idet på-plads-rykningen ikke havde indebåret egentlige vridebevægelser/rotationer i hverken højre eller venstre håndled. Ankestyrelsen vurderede desuden, at arbejdet havde påvirket såvel albuer og skuldre som håndled og underarme.

Ankestyrelsen fandt ligeledes ikke, at arbejdet med afskæring af halve grisehoveder var tilstrækkelig kraftbetonet, håndledsbelastende for højre håndled. Der blev herved lagt vægt på, at det 1. snit, hvor kvinden skar genikken igennem, givet havde krævet en del kraftanvendelse og i et vist omfang vridebevægelser i håndleddet, ligesom der var arbejdet mod modstand. Derimod havde det 2. snit, hvor hun skar første snit dybere, næppe krævet større kraftanvendelse. Det 3. snit, hvor hun skar fra det forskårne kæbesnit til nakkeenden, havde næppe heller krævet større kraftanvendelse, og det 3. snit havde næppe i større omfang indebåret vrid/rotationer i højre håndled. Skærearbejdet var dermed ikke nær så intensivt belastende for højre håndled, som det er tilfældet ved f.eks. udbening af forender.

Ankestyrelsen fandt heller ikke efter en samlet vurdering af påvirkningerne for venstre håndled, at arbejdet med afskæring af grisehoveder var tilstrækkelig kraftbetonet, håndledsbelastende for venstre håndled. Omkring 20-25% af hovederne var enten flækket skævt eller det forskårne kæbesnit var "forkert". I disse tilfælde vred kvinden med venstre hånd hovedet frem og tilbage/op og ned under afskæring af hovedet, hvilket havde krævet en del kraftanvendelse, ligesom der var arbejdet mod modstand og med rotationer i håndleddet. Imidlertid havde hun ved afskæringen af hoveder i langt de fleste tilfælde trykket hovedet nedad med venstre hånd, samtidig med at hun - uden dog at lægge kræfter i - havde vredet hovedet lidt frem og tilbage. Den overvejende del af arbejdet for venstre håndled var derfor ikke kraftbetonet, håndledsbelastende i erhvervssygdomsbekendtgørelsens forstand.

Ankestyrelsen lagde endelig vægt på, at der ikke kunne bygges bro mellem arbejdsperioden frem til sommeren 1996 og perioden fra februar 1997, særligt fordi kvinden ikke havde symptomer forud for pausen i 1996. Det højresidige karpaltunnelsyndrom opstod knap 2 år efter genoptagelse af arbejdet i februar 1997, og det venstresidige karpaltunnelsyndrom opstod efter godt 2 års arbejde.

Ankestyrelsen fandt efter de foreliggende oplysninger om arbejdets art og om lidelsens karakter ikke tilstrækkeligt grundlag for at anmode Arbejdsskadestyrelsen om at forelægge sagen for Erhvervssygdomsudvalget efter lovens § 10, stk. 3, med henblik på mulig anerkendelse efter lovens § 9, nr. 4, jf. § 10, stk. 1, nr. 2, 1. og 2. led.

Ankestyrelsen fandt, at det ville være udsigtsløst at forelægge sagen for Erhvervssygdomsudvalget med henblik på mulig anerkendelse efter § 10, stk. 1, nr. 2, 1. led.

Dette skyldtes, at der ikke var lægevidenskabelig dokumentation for sammenhæng mellem kvindens type lidelse (dobbeltsidigt karpaltunnelsyndrom) og de arbejdsmæssige påvirkninger, som hun havde været udsat for.

Ankestyrelsen fandt endvidere, at det ville være udsigtsløst at forelægge sagen for Erhvervssygdomsudvalget med henblik på mulig anerkendelse efter § 10, stk. 1, nr. 2, 2. led.

Dette skyldtes, at kvindens arbejde med på-plads-rykning af grisekroppe og afskæring af grisehoveder fra genoptagelsen af arbejdet i februar 1997 til den dobbeltsidige lidelse manifesterede sig ca. 2 år senere, efter Ankestyrelsens vurdering ikke havde indebåret en sådan særlig påvirkning og belastning af håndleddene og/eller underarmene, at det kunne antages at medføre en særlig risiko for udvikling af dobbeltsidigt karpaltunnelsyndrom.

Ankestyrelsen tiltrådte således Arbejdsskadestyrelsens afgørelse.

Sagsfremstilling 2:

Sag nr. 2 - 104862-00

Sagen vedrørte anerkendelse af et dobbeltsidigt karpaltunnelsyndrom hos en 37-årig kvinde.

Kvinden havde i ca. 4 måneder fra maj 1990 arbejdet med pakning af toldfri varer.

Om formiddagen bestod kvindens arbejde i at tage en plastikkasse med toldfri varer fra en reol, placere kassen på et bord foran hende og med højre hånd at fylde varerne over i en plastikpose. Posen, der kunne veje op til 10 kg, blev herefter videregivet til en kollega, som forseglede posen. Kvinden fyldte minimum 100 plastposer i timen.

Om eftermiddagen bestod kvindens arbejde i at fylde de nævnte plastikkasser med toldfri varer fra et lager. Hun gik rundt i lageret med en lille rullevojn, hvorpå der var placeret et par kasser, og hentede varerne ned. Hun brugte både højre og venstre hånd. Varerne var placeret i forskellige højder. Hun fyldte ca. 100 kasser i timen.

De håndterede emner vejede mellem ca. 60 og 1300 gram pr. stk. Der var tale om 19-56 håndteringer i minuttet, med et gennemsnit på 30 håndteringer i minuttet. Det fremgik af sagen, at der forekom uforsvarlige gribehøjder, og Arbejdstilsynet havde vurderet, at arbejdet ved pakkestationerne indebar hyppige og repetitive bevægelser i og over skulderhøjde, hvilket medførte en forøget risiko for skadevirkninger i og omkring skulderen.

I ca. 5 måneder fra omkring september 1990 til sygemelding i januar 1991 havde kvinden arbejdet i afrigningen. Arbejdet bestod her i at fjerne metalskuffer fra transportborde, såkaldte carts. Kvinden klippede plomberingen af lågerne på cartsene, åbnede lågerne og trak øverste metalskuffe med indhold ud. Hun løftede herefter skuffen over til en tællestation. En metalskuffe med indhold vejede fra et par kilo og op til 15 kg. På en arbejdsdag løftede hun mindst 1000 skuffer til tællestationen.

Om kvindens helbredsforhold fremgik det, at hun kort før overgangen til arbejdet med afrigning begyndte at få smerter i begge underarme fra håndleddet og op til albuen. Symptomerne blev gradvist forværret, og hun søgte læge i november 1990. Hun blev opereret for dobbeltsidigt karpaltunnelsyndrom i januar 1991.

En bedriftslæge havde vurderet, at kvindens arbejde var ensidigt, gentaget med mange håndledsbevægelser. Pakkearbejdet var specielt håndledsbelastende i forbindelse med løft af plastikposerne, som kunne veje op til 10 kg.

En arbejdsmedicinsk speciallæge havde konkluderet, at da symptomerne debuterede kort før overgangen til arbejdet med afrigning, havde kvinden hovedsageligt belastet højre håndled. Hun udviklede dog symptomer i begge håndled, hvilket sandsynliggjorde andet end arbejdet som årsag til lidelsen. Den arbejdsmedicinske speciallæge vurderede endvidere, at det udførte arbejde næppe kunne karakteriseres som højrepetitivt, og at der ikke fandtes nogen dokumentation for, at den type arbejde, som kvinden havde udført, øgede risikoen for udvikling af karpaltunnelsyndrom.

Retslægerådet havde til brug for en privat erstatningssag udtalt sig om årsagssammenhængen mellem det udførte arbejde og udviklingen af dobbeltsidigt karpaltunnelsyndrom.

Flertallet i Retslægerådet havde udtalt, at det ikke kunne antages, at kvindens arbejdssituation havde forårsaget eller i væsentlig grad været medvirkende årsag til fremkomsten af et dobbeltsidigt karpaltunnelsyndrom.

Mindretallet havde konkluderet, at kvinden havde udført repetitivt håndledsbelastende arbejde, og at der i flere arbejdsmedicinske undersøgelser var påvist en øget risiko for opståen af karpaltunnelsyndrom efter repetitivt håndledsbelastende arbejde. Mindretallet fandt det derfor sandsynligt, at kvindens arbejdssituation havde været medvirkende årsag til fremkomsten af en veldiagnosticeret dobbeltsidigt karpaltunnelsyndromlidelse, idet hun havde brugt begge hænder i sit arbejde.

Arbejdsskadestyrelsen fandt ikke, at der var tale om en lidelse, som var omfattet af loven.

Sagen blev afgjort efter den dagældende arbejdsskadeforsikringslov.

Afgørelse:

Ankestyrelsen fandt ikke, at kvindens dobbeltsidige karpaltunnelsyndrom kunne anerkendes som erhvervssygdom efter lovens § 9, nr. 3, jf. § 10, stk. 1, sammenholdt med § 2, bilag 1, gruppe E, pkt. 12, i Arbejdsskadestyrelsens bekendtgørelse om fortegnelse over erhvervssygdomme, og § 10, stk. 3, 1. pkt., 1. og 2. led, jf. 2. pkt.

Begrundelsen for afgørelsen var, at kvindens dobbeltsidige karpaltunnelsyndrom ikke var opstået efter længerevarende, ikke varieret, kraftbetonet, håndledsbelastende arbejde, hvilket er nogle af betingelserne for anerkendelse efter ovennævnte fortegnelse.

Ankestyrelsen lagde herved vægt på, at kvinden i ca. 4 måneder fra maj 1990 havde været beskæftiget med pakning af todfri varer. Om formiddagen fyldte hun med højre hånd varer fra plastikkasser over i plastikposer, som kunne veje op til 10 kg. Om eftermiddagen gik hun rundt i et lager med en rullevogn, hvorpå der var placeret nogle plastikkasser. Hun fyldte med begge hænder kasserne med varer, der var placeret i forskellige højder. Varerne vejede mellem 60 og 1300 gram pr. stk. Hun fyldte henholdsvis 100 poser og kasser i timen.

Fra september 1990 havde kvinden herefter i ca. 5 måneder været beskæftiget med at fjerne metalskuffer fra transportborde. Arbejdet indebar, at hun klippede plomberingen af, åbnede lågerne og trak en metal-

skuffe ud og løftede den over til en tællestation. En metalskuffe med indhold vejede op til 15 kg, og hun løftede dagligt mindst 1000 skuffer til tællestationen.

Kvinden fik smerter i begge underarme efter 3-4 måneders arbejde med pakning af varer. Symptomerne blev gradvist forværret, og i januar 1991 blev hun opereret for dobbeltsidigt karpaltunnelsyndrom.

Ankestyrelsen fandt, at de udførte arbejdsfunktioner havde indebåret en varierende påvirkning af sener og muskler i håndled og underarme. Arbejdet kunne derfor ikke anses for ikke-varieret i erhvervssygdomsbekendtgørelsens forstand.

Arbejdet kunne efter Ankestyrelsens vurdering heller ikke anses for længerevarende, kraftbetonet, håndledsbelastende arbejde i bekendtgørelsens forstand. Det beror på en relativ vurdering af arbejdsbelastningens intensitet, om et arbejde er længerevarende. Ligeledes beror det på en konkret vurdering af de samlede belastninger, som det enkelte arbejde indebærer, om et arbejde er kraftbetonet, håndledsbelastende.

Ankestyrelsen fandt ikke, at det havde krævet stor anvendelse af kraft at udføre det nævnte arbejde. Arbejdet havde heller ikke indebåret egentlige vridebevægelser/rotationer i håndleddene, og der havde kun været tale om modstand ved klipning af plomberinger. Det havde givet krævet en vis kraftanvendelse og håndledsbelastning at løfte plastikposerne, som kunne veje op til 10 kg, og ligeledes at løfte metalskufferne, som kunne veje op til 15 kg. Løftearbejde, uanset vægten, indebar imidlertid ikke i sig selv, at arbejdet kunne anses for kraftbetonet, håndledsbelastende.

Ankestyrelsen lagde endelig vægt på den tidlige symptomdebut.

Ankestyrelsen fandt efter de foreliggende oplysninger om arbejdets art og om lidelsens karakter ikke tilstrækkeligt grundlag for at anmode Arbejdsskadestyrelsen om at forelægge sagen for Erhvervssygdomsudvalget efter lovens § 10, stk. 3, 2 pkt., med henblik på mulig anerkendelse efter lovens § 9, nr. 3, jf. § 10, stk. 3, 1. pkt., 1. og 2. led.

Ankestyrelsen fandt, at det ville være udsigtsløst at forelægge sagen for Erhvervssygdomsudvalget med henblik på mulig anerkendelse efter § 10, stk. 3, 1. pkt., 1. led.

Dette skyldtes, at der ikke var lægevidenskabelig dokumentation for sammenhæng mellem kvindens type lidelse (karpaltunnelsyndrom) og de arbejdsmæssige påvirkninger, som hun havde været udsat for.

Ankestyrelsen fandt endvidere, at det ville være udsigtsløst at forelægge sagen for Erhvervssygdomsudvalget med henblik på mulig anerkendelse efter § 10, stk. 3, 1. pkt., 2. led.

Dette skyldtes, at kvindens arbejde fra maj 1990 til slutningen af 1990, hvor hun først pakkede toldfri varer og senere var beskæftiget med afrigning, efter Ankestyrelsens vurdering ikke havde indebåret en sådan særlig påvirkning og belastning af kvindens håndled og underarme, at det kunne antages at medføre en særlig risiko for udvikling af dobbeltsidigt karpaltunnelsyndrom.

Ankestyrelsen lagde endvidere vægt på konklusionen fra den arbejdsmedicinske klinik og udtalelsen fra flertallet i Retslægerådet.

Ankestyrelsen tiltrådte således Arbejdsskadestyrelsens afgørelse.

Sagsfremstilling 3:

Sag nr. 3 - 106137-00

Sagen vedrørte anerkendelse af et højresidigt karpaltunnelsyndrom hos en 54-årig kvinde.

Kvinden havde været ansat på en isfabrik fra 1964-98.

Frem til 1986 havde kvinden stort set udelukkende været beskæftiget ved en pindemaskine med ilægning af træpinde i holder og overvågning af indfrysning. Fra 1986 havde hun i tiltagende omfang været beskæftiget med pyntning af islagkager, og fra 1989 og frem havde hun udelukkende været beskæftiget med pyntning af islagkager.

Arbejdet med pyntning af islagkager indebar, at kvinden satte en islagkage på en drejeskive, som stod på et bord i ca. 80 cm's højde. Hun fyldte en almindelig sprøjtepose bestående af en slags imprægneret stof med ca. 11/2 liter is i softice-konsistens. Herefter sprøjtede hun is på islagkagen. Når isen var færdigpyntet, lagde hun til sidst 10-12 chokolade-ting på.

Påsprøjtningen af is foregik udelukkende med højre hånd, idet hun krammede omkring posen, så den lå inde i håndfladen, og herefter trykkede hun isen ud. Med venstre hånd drejede hun skiven, som isen stod på. Først pyntede kvinden islagkagens sider, hvilket indebar gentagne op-ned bevægelser i højre håndled. Dernæst pyntede hun toppen. Hun var 167 cm høj og stod under arbejdets udførelse med overarmene hængende ned langs kroppen, mens hun bøjede til ca. 70 grader i albuen. Pyntning af siderne på en islagkage krævede typisk 26 op-ned bevægelser, på de store lagkager dog op til 52. Kvinden håndterede typisk 300-325 islagkager på en arbejdsdag, svarende til 8450 bøjestrække bevægelser i håndleddet ved pyntning af sider. Hertil kom bevægelserne ved pyntning af toppen.

De sidste måneder af ansættelsen havde kvinden udelukkende varetaget funktionen med at sprøjte is på islagkager. En kollega stod ved siden af hende og fyldte sprøjteposen, ligesom kollegaen også efterfølgende pyntede islagkagen med chokolade. Kvinden håndterede nu mellem 400-425 islagkager om dagen, svarende til ca. 30% flere end tidligere.

En arbejdsmedicinsk speciallæge havde konkluderet, at der ikke var tvivl om, at arbejdet med pyntning af islagkager var hårdt belastende for højre håndled, idet der blev foretaget gentagne, ensidige, belastende bevægelser med bøjning og udstrækning i højre håndled, samtidig med at udsprøjtningen af is indebar en kraftfuld belastning af hånden.

Om kvindens helbredsforhold fremgik det, at hun indimellem i perioder havde haft smerter i højre håndled. I begyndelsen af 1998 fik hun påny smerter i højre håndled. Hun udviklede således udtalte smerter på volarsiden af højre håndled. Der var tendens til hævelse, men ikke sikker rødme. Desuden fik hun udstrålende smerter specielt til 2.-4. finger, ligesom der indimellem var snurrende fornemmelse i alle 5 fingre. EMG-undersøgelse viste højresidigt karpaltunnelsyndrom, som hun blev opereret for i sommeren 1998.

Arbejdsskadestyrelsen fandt ikke, at der var tale om en lidelse, som var omfattet af loven.

Afgørelse:

Ankestyrelsen fandt ikke, at kvindens højresidige karpaltunnelsyndrom kunne anerkendes som erhvervssygdom efter lovens § 9, nr. 4, jf. § 10, stk. 1, nr. 1, sammenholdt med § 2, bilag 1, gruppe E, pkt. 12, i Arbejdsskadestyrelsens bekendtgørelse om fortegnelse over erhvervssygdomme, og § 10, stk. 1, nr. 2, 1. led, jf. stk. 3.

Sagen blev derimod hjemvist til Arbejdsskadestyrelsen til ny behandling og afgørelse med henblik på stillingtagen til eventuel anerkendelse af kvindens lidelse efter lovens § 10, stk. 1, nr. 2, 2. led, jf. stk. 3, efter forelæggelse af sagen for Erhvervssygdomsudvalget.

Begrundelsen for afgørelsen var, at kvindens højresidige karpaltunnelsyndrom ikke var opstået efter kraftbetonet, håndledsbelastende arbejde, hvilket bl.a. er en betingelse for anerkendelse efter ovennævnte fortegnelse.

Ankestyrelsen lagde herved vægt på, at kvinden i perioden 1989-98 udelukkende havde været beskæftiget med pyntning af islagkager. Arbejdet indebar at sætte en islagkage på en drejeskive som stod på et bord i 80 cm's højde, at fylde en sprøjtepose med 11/2 liter is i softice-konsistens, at sprøjte is på islagkagen og til sidst at lægge chokoladeting på. Kvinden håndterede typisk 300-325 islagkager på en arbejdsdag. Ankestyrelsen lagde til grund, at hun brugte størstedelen af tiden pr. islagkage på at sprøjte is på kagen. De sidste måneder af ansættelsen var hun udelukkende beskæftiget med funktionen med at sprøjte is på.

Selve påsprøjtningen foregik med højre hånd ved at kvinden krammede omkring posen, så den lå inde i håndfladen, og herefter trykkede hun isen ud. Med venstre hånd drejede hun skiven, som isen stod på, og samtidig pyntede hun således islagkagens sider og top, hvilket indebar gentagne op-ned bevægelser i højre håndled.

Ankestyrelsen fandt ikke, at arbejdet med pyntning af islagkager var kraftbetonet, håndledsbelastende i erhvervssygdomsbekendtgørelsens forstand. Der blev herved lagt vægt på, at det næppe havde krævet betydelig kraftanvendelse at trykke isen ud af posen. Desuden havde arbejdet ikke indebåret egentlige vridebevægelser/rotationer i højre håndled, idet der var tale om op-ned bevægelser, og der var ikke arbejdet mod modstand.

Begrundelsen for, at kvindens lidelse ikke kunne anerkendes efter § 10, stk. 1, nr. 2, 1. led, var, at der efter Ankestyrelsens vurdering ikke var lægevidenskabelig dokumentation for sammenhæng mellem kvindens type lidelse (karpaltunnelsyndrom) og de arbejdsmæssige påvirkninger, som hun havde været udsat for.

Ankestyrelsen fandt derfor efter de foreliggende oplysninger om arbejdets art og om lidelsens karakter ikke tilstrækkeligt grundlag for at anmode Arbejdsskadestyrelsen om at forelægge sagen for Erhvervssygdomsudvalget efter lovens § 10, stk. 3, med henblik på mulig anerkendelse efter § 10, stk. 1, nr. 2, 1. led.

Ankestyrelsen tiltrådte således disse dele af Arbejdsskadestyrelsens afgørelse.

Begrundelsen for afgørelsen var endelig, at kvindens sag efter Ankestyrelsens vurdering burde have været forelagt for Erhvervssygdomsudvalget efter lovens § 10, stk. 3, med henblik på eventuel anerkendelse efter § 10, stk. 1, nr. 2, 2. led.

Ankestyrelsen lagde herved vægt på, at kvinden i 8-9 år havde arbejdet med pyntning af islagkager, hvilket indebar 8-9.000 bøjestrækkebevægelser i højre håndled dagligt. Der havde således været tale om højrepetitivt håndledsarbejde, som efter den lægelige erfaring i sig selv kunne være en risikofaktor for udvikling af karpaltunnelsyndrom. Hertil kom, at det havde krævet en vis anvendelse af kraft at trykke isen ud af sprøjteposen.

Ankestyrelsen anmodede derfor Arbejdsskadestyrelsen om at forelægge kvindens sag for Erhvervssygdomsudvalget, da en forelæggelse i dette tilfælde ikke kunne anses for at være udsigtsløs.